

Thursday, 13 May 2004

Sanskrit – Intermediate Level

Paper 1

Time: 1 hour and 30 minutes

Instructions to Candidates

Answer ALL questions.

Write your answers in the Answer Book provided.

Information for Candidates

In Sanskrit passages, underlined words are glossed.

The marks for the various parts of questions are shown in round brackets: e.g. (2).

You are reminded of the importance of accurate spelling, punctuation, grammar and orderly presentation in your answers. A total of four marks will be awarded for correct spelling of Sanskrit words in transliteration and Devanāgarī.

This paper has three questions. All blank pages are indicated.

Turn over

Answer all THREE Questions.

1. Translate into English:

Arjuna, aided by Kṛṣṇa, defeats Karna.

अर्जुनः कर्णेन सह युद्धमकरोत् । कर्णोऽर्जुनस्य
शिरः प्रति शरमक्षिपत् । तस्मिन्नेव काले तु कृष्णस्य
माययार्जुनस्य रथः पङ्के निमग्नः । तस्मात्कर्णस्य
शरोऽर्जुनस्य शिरो नातुदत् । रथस्तु तस्मात्पङ्कात्
5 पुनर्निरगच्छत् । ततः कर्णस्य रथोऽपि पङ्के
निमग्नः । रथस्य चक्रं पङ्केऽतिष्ठत् । कर्णो रथाद-
वरुह्यार्जुनमवदच्छरं न क्षिपेति । अर्जुनेन युद्धस्य
धर्मो ज्ञातः । ततः स न किञ्चिदकरोत् । कृष्णोऽ-
र्जुनमवदत्पूर्वं धर्मः कर्णेन न कदापि कृतः । धर्मो
10 धार्मिकमेव नरं रक्षतीति । तच्छ्रुत्वार्जुनः कर्णं व्या-
पादयत् ॥

śiras (n)

head

avarohati

climbs down

pañka (m)

mud

jñāta (mfn)

known

nimagna (mfn)

sunk

na kiñcit

nothing

nirgacchati

comes out

na kadāpi

never

cakra (n)

wheel

(25 marks)

**THERE ARE NO
QUESTIONS ON THIS PAGE.
GO ON TO PAGE 4
FOR QUESTION 2.**

Passage for Comprehension

2. Read through the following passage carefully. Do not write out a translation, but answer the questions which follow. Your answers should be in English, with Sanskrit names in transliteration.

The Creator sends a nymph to King Agnidhra.

नृपोऽग्निध्रो नाम धर्मेण राज्यमरक्षत् । सोऽपत्यमैच्छत् । तस्मात्सोऽचलान्गत्वाश्रमे तपांस्य-
करोत् । तज्ज्ञात्वा ब्रह्मणा सुन्दरी नारी पूर्व-
चित्तिर्नामाग्निध्रं प्रति स्वर्गात्प्रेषिता । पूर्वचित्तिर-
5 ग्निध्रस्याश्रमेऽचरदगायच्च । तस्या दीर्घेभ्यः केशेभ्यः
पुष्पाण्यपतन् । पूर्वचित्तेः सुन्दरं रूपं दृष्ट्वाग्निध्रस्त-
स्यामन्वरज्यत । स आसनाद्दुदतिष्ठन्मूढवदवदच्च
का त्वम् । कुतस्त्वमत्रागता । तव सेवकोऽहम् ।
यद्यत्त्वमिच्छसि तत्तदहं तुभ्यं दास्यामीति । अन्ते
10 पूर्वाचित्याग्निध्राय नव पुत्रा दत्ताः ॥

apatya (n) offspring

tapas (n) austerity

brahman (m) the Creator

preṣita (mfn) sent

anurajyate falls in love with (+ 7th case)

mūḍha (m) fool

- (a) How did Agnidhra protect his kingdom? (line 1) (1)
- (b) What did Agnidhra desire? (line 2) (1)
- (c) Translate 'so'calān gatvāśrame tapāmsyakarot'. (lines 2 and 3) (7)
- (d) From where did Pūrvacitti come? (line 4) (1)
- (e) What did Pūrvacitti do in Agnidhra's hermitage? (line 5) (2)
- (f) What fell from Pūrvacitti's long hair? (line 6) (1)
- (g) Translate 'sa āsanād udatiṣṭhat'. (line 7) (4)
- (h) In what manner did Agnidhra speak to Pūrvacitti? (line 7) (1)
- (i) In the end, how many sons did Pūrvacitti give Agnidhra? (line 10) (1)

(19 marks)

Turn over

SET TEXT – RĀMĀYANA (adapted)

Passage for Comprehension

3. Read through the following passage carefully. Do not write out a translation but answer the subsequent questions. Your answers should be in English, with Sanskrit names in transliteration.

Story: Kaikeyāḥ dvau varau

दशरथस्य ज्येष्ठा भार्या कौसल्या नाम मम
पुत्रो राजेति मत्वा परमं सुखमन्वभवत् । अथ
वृद्धस्य राज्ञोऽन्या भार्या कैकेयी नामासीद्वस्याः
पुत्रो भरतः । पुरा कस्मिंश्चित्समये सा दशरथस्य
5 महान्तमुपकारं कृत्वा राज्ञो द्वौ वरौ प्राप्तवती ।
ततस्तु तौ वरौ न कदापि कैकेय्या वृतावास्ताम् ।
अधुना तु सा वरावनुस्मृत्य दशरथस्य समीपं
गत्वा वचनमब्रवीत् । जयत्वार्यपुत्रः । अप्यनु-
स्मरत्यार्यपुत्रो मद्द्वौ वरौ वृणीष्वेत्यात्मनो
10 वचनम् । राजा क्षणमेकं चिन्तयित्वावदत्स्मरामि
प्रिये स्मरामि यदिच्छसि तद्ब्रूहीति । प्रथमेन
वरेण मम पुत्रो भरतो राज्येऽभिषिक्तो भवतु ।
द्वितीयेन च रामोऽयोध्यां परित्यज्य वनं
गच्छत्वित्युक्तवती कैकेयी ॥

- (a) What thought caused Kausalyā to experience supreme happiness?
(lines 1 and 2) (3)
- (b) Translate '*anyā bhāryā kaikeyī nāmāsīd yasyāḥ putro bharataḥ*'.
(lines 3 and 4) (9)
- (c) What, according to line 5, had Kaikeyī previously done for Daśaratha? (2)
- (d) Translate '*rājñō dvau varau prāptavati*'. (line 5) (5)
- (e) Explain the term '*āryaputraḥ*'. (line 8) (2)
- (f) What did Daśaratha do before replying to Kaikeyī? (line 10) (2)
- (g) Translate '*bharato rājye'bhīṣikto bhavatu*'. (line 12) (5)
- (h) Explain fully Kaikeyī's second boon as she states it. (lines 13 and 14) (5)

(33 marks)

END